

Megjelenik
hetenkint egyszer, vasárnap.

Szerkesztőség:
Békés-Csabán, kastély utca
8-ik szám.

Kiadó hivatal:
Gyulán Dobay János könyvnyom-
dája és Winkle Gábor könyvke-
reskedése.

A lap szellemi részét illető köz-
lemények a szerkesztőhöz Békés-
Csabára czimzendők, és legfeljebb
minden esztőtörökig beküldendők.

BÉKÉS.

TÁRSADALMI ÉS ISMERETTERJESZTŐ HETILAP,
TÖBB BÉKÉSMEGYEI NYILVÁNOS EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

FELELŐS SZERKESZTŐ: ZSILINSZKY MIHÁLY.

Előfizetési feltételek:

Egész évre helyben házhoz hordva
vagy vidékre
postán küldve 5 frt — kr.
Háromnegyed évre 3 " 75 "
Félévre 2 " 50 "
Évnegyedre 1 " 25 "
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetési díjak:

Egy 4 hasábos petítor 5 kr.
Kétszeri közlésnél . . . 4 "
Háromszori közlésnél . . . 3 "
Többszöri hirdetésnél enged-
mény adatik. Bélyegilleték 30 kr.
A nyílt-tér sora 10 kr.

Hirdetések felvételnek: B.-Gyulán Dobay János könyvnyomdájában és Winkle Gábor könyvárusnál. — B.-Csabán a nyomdában. — Budapestten Haasenstein és Vogler, — Bécsben Naftles J. hirdetési irodájában. — Elfogadtatnak hirdetések vidékről levélbeni megrendelés által a „Békés“ kiadó hivatalához” czimezve is.

Melyik utja czélszerűbb a leánynevelésnek?

(Folytatás.)

A házínál sokkal jártabb utja a leánynevelésnek a nevelde. A nevelde vagy felekezeti, vagy magán. A felekezeti itt figyelmen kívül hagyom, nem azért, mintha nem férne hozzájuk szó, hanem, mivel a felekezeti dolgok feszegetését nem tartom ez idő szerint esélyesnek, és mivel a magán-neveldek ma még úgy is keresettebbek. Magán-neveldeknek tekintem pedig mindazokat, a melyeket nem valamely testület tart fenn.

En igen tisztelen az emberben a tanítói hivatást, vagyis azt a hajlamot és képességet, a melynél fogva valaki a tanítással önzéstelenül, szeretettel s a gyermeket illetőleg haszonnal foglalkozzék; azt is készséggel megengedem, sőt saját tapasztalatom alapján bizonyítom is, hogy ily hivatásos férfiak előbb-odább hazánk rendes tanszékein is találkoznak: de hogy Magyarország növeldei valamelyikének ezen hivatás-érzet lett volna valaha az anyja, arról épséggel nincs tudomásom. Lévény pedig a tanítással való foglalkozás oly igen fáradsalmas, oly kevésbé jutalmazó és oly kiesike kis tekintélyű, következik, hogy a ki neveldeit állít fel, erős indoknak enged. Ezen indok vagy a megélhetés, vagy a nyereszkesedés. Különbséget tenni a kettő között nem érdemes, mivel hogy ha a dolgot jól meggy, a megélhetés vagyából hamarabb kikel a nyereszkesedés ösztöne. Ezen nyereszkesedési törekvést jó lesz a beszéd folytán szem elől nem tévesztetni, mivel hogy a neveldei bajok legnagyobb része ezen gyökérből hajt ki.

A nyereszkesedés bűbájos sipja az a sok nyegle hírlapi és egyéb hirdetés, melylyel minden öszszel a közönséget elárasztják, állítván, hogy menten minden önzéstől, csupán mások ösztönzéséből és nagy áldozattal nyitják meg a kalitkát; hogy újdonságot új, mégis teljesen biztos tanmódszerrel üdvözítik a világot; hogy a legeslegkiválóbb szaktérftak tolongnak oda tantervökül; hogy tantervök nemcsak törvényszerű, sőt a tudomány és művészet minden mult, jelen és jövőndő mozzanatát magában foglalja; hogy ők a Crétinből is Soeratest csinálnak; hogy a szalonszerű elegans társalgás minden tanítványnak vérvé válik; hogy kalitkájok csupa paradiesom, no meg raktára a legválogatottabb taneszközöknek; hogy konyhájuk változatosságának, finomságának és izléses voltának csak a kisasszonyok korára való egészségi tekintet vet határt; hogy a testnek szükséges mozgásról és levegőről hajszálujnyira a természet parancsa szerint gondoskodnak; hogy a gyermekkel való bánás legalább is oly gyengéd, szeretetteljes és anyai, mint az édes szülei házban, s hogy emyhi áldás mindössze sem kerül többé néhány száz forintnál, számba nem véve természetesen a kikötött öszszeggel vetekedő mellékes fizetéseket.

A síp megtette a maga hatását, a szülék lépre kerültek, a kalitka megtelt.

Ha egy huszár-századot toborzanak össze, nincsen benne emyhi foka a képzettségnek, mint a mennyi egy ily nevelde népszerűségben van. Alig akad közöttük két egy ivásu, a kinél az eredményes tanítást ugyanazon pontnál lehetne kezdeni. Mivel azonban minden egyes gyermek számára külön osztályt nyitni elvégre sem lehetséges, osztályozzák őket vagy a szülék kívánsága szerint, vagy csak úgy találomra. Erre megindul a tanítás, ha egyáltalában tanterv alapján, akkor valószínűleg a kormány által helyben hagyott, tehát azon tanterv alapján, a mely egyöntetű és jól tanított gyermekek számára készült. A tanító vagy törődik a gyermekek részéről a tantervhez nélkülözhetlen alappal, vagy nem. Ha törődik, le kell szállítania a tantervet,

s ott kezdenie az ismeretek közlését, a hol az osztály nagyobb részénél megszakadt. Ez esetben ámitás a tanterv. Ha az alappal nem törődve hajt neki a tantervnek, üres szavakat, czifra rongyokat aggat tanítvánnyaira, melyeket néhány hét oly nyomtalanul leszaggat rólok, mint az öszzi szél az élettelen leveleket a fáról.

No de hisz arra valók az ígért híres tantervök, hogy ha nincs alap, teremtsenek, s mind e mellett is gőzerővel vigyék a gyermeket a jó tanterv véghatáráig. A ki ezt gondolja, próbálja meg, vajjon tud-e a levegőbe, vagy csak pehelyből is házat építeni. Aztán meg hol vannak azok a híres tantervök? A híres ember drága. Drága tanítók mellett sokat nyerni nehéz sor. Ezt az életmet nevelde tulajdonos igen jól tudja. Hogy tehát a káposzta is megmaradjon, a keeske is jól lakják, egy-két jó nevébert minden esetre megszerez egy-két heti órára; hanem aztán a munka legnagyobb részére a jó nevek lepedője alá fiatal, fejletlen, olesó erőket dugdos. Ehhez járul, hogy az így öszszeszedett vedett tantervök egymással se barátságos, se hivatalos viszonyban nincsenek; tárgyuk, módszereik, fejelemők öszszillesztésére nézve egymással nem érintkeznek; odaveti mindegyik napszamos módra a maga tégláját, bizván az elhelyezést, az öszszillesztést a pallérra, a nevelde tulajdonosára, ez meg a jó istenne. Szaporítja a bajt, hogy a nevelde tanítói vagy már rajta vannak bizonyos életpályán, vagy most készülnék rá. Mindegyik esetből az következik, hogy s neveldei munkát mellékesnek, felelősség nélkül valónak tekintésnek, hogy idejöknek csak forgását juttassák neki.

Ha már a tanítók minőségéhez hozzá vesszük a tanítvánnyok öszsze nem illőségét, kénytelenek vagyunk himni, hogy az ember belső fejlesztése nem lehet komoly ezélya a neveldeknél.

Komoly ezélya! De ugyan hát kinek hát alig lehetett látni. A fejükön egy perzsa kucma alakú papiros alkotmány díszelgett, mely bokréttákkal volt felezifrázva.

Kérdeztem, hogy mit akar jelenteni e különös asszonyi uniformis. Megmagyarázták, hogy ezek „tyurkék“. Tyurkék? (majd úgy értettem, hogy csirkék) de hát mi az? Erre kimerítő választ nem adhattak, hanem felkértek, hogy majd megtudom, csak jöjtek velük. Beleegyeztem. Eszembe jutott ugyan Monte-Christo, illetőleg az abban foglalt római farsangi kaland, de hát gondoltam, hogy mi nem vagyunk a regényes Olaszországban. Útközben a körültem csoportosuló paraszt legényektől kérdeni bátorodtam, hogy tulajdonképen, hová is megyünk mi. Az egyik egész illemérzettel a számban lévő fél szívert elkérvén, azt válaszolá, hogy a fonokába. Ott fognak majd a tyurkék táncolni. Ekkor gyult meg agyammak légszeszlángja tehát ezek törököknek vannak felöltözve, (totul tyurék). No ez érdekes, látni fogok egy kis török nemzeti táncot. Azt ám ördögöt!

Amint beléptünk a fonokába, engem ültettek a praesideál helyre. Szomszédaim egy néhány szívar iránt interpelláltak. Volt nálam 3 trabuko, oda adtam nekik. Panaszkodtak ugyan hogy rettenetesen rövid, de azért elsziták.

A két „tyurék“ csak ezután lépett be. Az ott levő leányok 2 sorfalat képeztek és köztük a két mohamedán elkezdett valami verkláriát énekelni, hozzá keservesen táncolni és valami rettenetes primitív szerkezetű dalt zengeni. Az élő orchestrumot a többi tánczokhoz az ott levő nők képezték, kik keservesen kornyikáltak valcer, cze-

is jutna eszébe a lánynevelésben komoly czélt kergetni? Hisz ez annyit tenne, mint a gyakorlati élet átalakítását az iskolától várni, holott élőlvilág tudja, hogy az iskola nem anyja, csak leánya lehet a gyakorlati életnek; már pedig a gyakorlati élet még annak a tudatlan Keleti Károlynak a bizonyágtétele nélkül is napnál világosabban mutatja, hogy manapság az üres páráskodás, a kiilmáz oktalán fitogtatása, a minden mélyebb alapot nélkülöző társalgási ügyesség, a nővilág forgó pénze; világos tehát, hogy a neveldekné is, mint kiválólag a szülék és divat kívánalma követőjének, ezen pénz pengésére kell tánczolni. Meg is teszi, e részben nem lehet rá panasz; kell is megtennie, nehogy valamiképp jogot formálhasson legalább azon érdeme elismerésének követelhetésére, hogy — nem ártott. Megteszi pedig úgy, hogy a mit a nőiség és az értelem fejlesztése tekintetében vétkezett, azt külső felszereléssel üsse helyre. Ehhez képest gondot fordít az idegen nyelveknek szajkó módjára való utánzására; a zongorának akár hajlammal, akár a nélkül való kezelésére, mondomb kezelésére; a rajz és női munkának legszemrevalóbb nemével való babrálásra; a táncz, bók, szállásformák, uri szokások majmolására. Állapodjunk meg a bábu ezen kifetésénél egy kissé, és nézzük, nem vegyülnek-e a festéke mérges elemek is veszedelmére annak, a ki még valamikor a bábuval érintkezni fog.

(Folyt. köv.)

Eszrevételek.
az „előviz-csatorna“ czikkorsorozatra.
(Folytatás.)

A társulatok tehát azon időben nem folytatták munkájukat, az akkori kisebb árvizeknek pedig a felhánt kis töltések sikeresen ellenállottak; nem-e méltán bihete a dolgokba nem avatott közönség, hogy befejezett tényekkel áll szemközt, a töltések pedig készek. Holott ezen töltések legnagyobb és csárdás áriákat. Volt még egy táncz, de azt sem alakja után nem tudtam kivenni, hogy mi. Ők úgy nevezték, hogy „sekeska“. Ezzel befejeződött a szertartás.

Legjobban csodálkoztam azon, hogy e komikus jejenetek alatt a többiek arca mind stóikus nyugalmat tanusított, egy mosoly nem játszadozott azokon, miből azt merem következtetni hogy e törökösdi játék rézta divik náluk. (Talan még a török világból.)

Megjegyzendő, hogy a három trabukko protekciója rettenetes tekintélyre emelt a legények közt és amint kimentünk a többi is szivarozási hajlamot árukt el. Miután egy trafik mellett mentünk el, engedtem a közóhajnak és 10 rövid szívert vettem a pipás ifjúságnak, a két izlambeli nőnek pedig 20 kr. áru bonbons czukrot. Erre az egész társaság lelkületében elkezdett a hála fagygyú zúija csepegni és ennek azáltal adtak kifejezést, hogy egyik legénynek abbéli indítványát, hogy engem a két dominos hölgy megcsókoljan, általános szavazattöbbséggel elfogadták. Kaptam tehát két colossalis csattogó csókot, és elbucszítam tőlök. Öszszesámítottam, hogy mennyibe került e két csók: 3 trabukko = 21 kr, 10 rövid szívar = 20 kr, bonbons-czukor = 20 kr és készpénz detto = 20 kr, — öszszesen 81 kr. Esk egy csókra 40% kr. Potomság! mikor egy adóexecutio sokszor 10 frtba is kerül. Már pedig azt mindenki tudja, hogy egy csók többet ér 10 adóexecutionál!

TÁRCZA.

JÓKAI MÓR
50-ik születés napja emlékeztetőre
1875. február 20-án.

Homályos éjszaka terült a hon felett
Kevés csillag jött fel, halvány, szelid fényben . . .
E kevés csillagnak rezgő tündöklése
Forró vágyat költött minden élő lényben —
Vágyat, melynek senki nem tud adni nevet:
Fény s világosságért epedett a nemzet.

És a néma csendben — mintha meteor száll —
A homályos éjben — légi subogással
Úgy tűnt fel egy csillag e hazának egén
Sugárözönében fényes ragyogással:
Te születél, s lelked képezet világa
Költő — koszorunknak legszebbik virága.

Szellemed magasztos költői fenségét
Láthatja, élvezi minden érző lélek,
S midőn dicsóitve nevedet kiáltom,
A nagy magyar nemzet nevében beszélek.
Büszkeséggel telve és hálával keblünk
Jó és rossz napokban, hogy Te valál lélkünk.

Gondolatod, eszméd, lelked szép virági
Mind nekünk teremnek, mind nekünk virulnak.
Ifjú vagy Te most is, midőn ifjúságod
Lombos ágairól a levelek hullanak.
Szellemed világa mindörökké lobog
Mig magyar hazánkban egy érző szív dobog.

Egy felszázad folyt le a mult tengerébe
S élted csillagát még nem takarta felhő, —
Ott ragyog az égen, a lant közelében
Tiszta s borús éjfel változatlan feljö.

Még soká ragyogjon — a jó istent kérjük
S szellemed halálát soha meg ne érjük.
Kovács K. Boriska.

Csabai népies kedvtöltés
Tyurei vagy: Két csók per 40% kr.
(Érzékeny fecsegés, írta SZEMFÜL.)

A mult hét egy csendes estelén, egy financiális ismeréről általánosan ismert uri egyéniséggel ballagok hazafelé, több rendbeli halbszeittik illő elköltése után. Épen valami nagy financope-raczióról beszéltünk, ha jól tudom arról, hogy a csabai kereskedelmi- és hitel banknak miként lehetne a részvényesek közt dividendákat osztani. Ne gondolja senki, hogy talán mi is részvényesek vagyunk. Isten ments! Dicselkedés nélkül legyen mondvá, soha eszünkbe sem jutott, hogy azokká legyünk. Egyszerre csak egy menet bundás paraszt legényekkel találkoztunk, kik két vesztűl felpántlikázott, kifestett és le nem írhatólag felpiperézett nőt kísérték Gyenge oldalom a kíváncsiság, kértem tehát őket, hogy álljanak meg. „Igen egy hatosért“ mondá a menet vezetője. Én kaptam rajta és azonnal kiszúrtam a hatost az említett nők egyikének kezébe. A másik sértett szemérem érzettel nyujta kacsóit felém, jelezvén általa, hogy ő is hajlandó volna egy hatosnak elfogadására. Lovagias érzületem kiszúrta a másik hatost.

Az entreé így megfizetve lévén, közelebről szemügyre vettem e két nőt, kiknek fehér ruhái úgy tele voltak raggatva pántlikákkal, hogy a ru-

pedli és csárdás áriákat. Volt még egy táncz, de azt sem alakja után nem tudtam kivenni, hogy mi. Ők úgy nevezték, hogy „sekeska“. Ezzel befejeződött a szertartás.

Legjobban csodálkoztam azon, hogy e komikus jejenetek alatt a többiek arca mind stóikus nyugalmat tanusított, egy mosoly nem játszadozott azokon, miből azt merem következtetni hogy e törökösdi játék rézta divik náluk. (Talan még a török világból.)

Megjegyzendő, hogy a három trabukko protekciója rettenetes tekintélyre emelt a legények közt és amint kimentünk a többi is szivarozási hajlamot árukt el. Miután egy trafik mellett mentünk el, engedtem a közóhajnak és 10 rövid szívert vettem a pipás ifjúságnak, a két izlambeli nőnek pedig 20 kr. áru bonbons czukrot. Erre az egész társaság lelkületében elkezdett a hála fagygyú zúija csepegni és ennek azáltal adtak kifejezést, hogy egyik legénynek abbéli indítványát, hogy engem a két dominos hölgy megcsókoljan, általános szavazattöbbséggel elfogadták. Kaptam tehát két colossalis csattogó csókot, és elbucszítam tőlök. Öszszesámítottam, hogy mennyibe került e két csók: 3 trabukko = 21 kr, 10 rövid szívar = 20 kr, bonbons-czukor = 20 kr és készpénz detto = 20 kr, — öszszesen 81 kr. Esk egy csókra 40% kr. Potomság! mikor egy adóexecutio sokszor 10 frtba is kerül. Már pedig azt mindenki tudja, hogy egy csók többet ér 10 adóexecutionál!

pedli és csárdás áriákat. Volt még egy táncz, de azt sem alakja után nem tudtam kivenni, hogy mi. Ők úgy nevezték, hogy „sekeska“. Ezzel befejeződött a szertartás.

Legjobban csodálkoztam azon, hogy e komikus jejenetek alatt a többiek arca mind stóikus nyugalmat tanusított, egy mosoly nem játszadozott azokon, miből azt merem következtetni hogy e törökösdi játék rézta divik náluk. (Talan még a török világból.)

Megjegyzendő, hogy a három trabukko protekciója rettenetes tekintélyre emelt a legények közt és amint kimentünk a többi is szivarozási hajlamot árukt el. Miután egy trafik mellett mentünk el, engedtem a közóhajnak és 10 rövid szívert vettem a pipás ifjúságnak, a két izlambeli nőnek pedig 20 kr. áru bonbons czukrot. Erre az egész társaság lelkületében elkezdett a hála fagygyú zúija csepegni és ennek azáltal adtak kifejezést, hogy egyik legénynek abbéli indítványát, hogy engem a két dominos hölgy megcsókoljan, általános szavazattöbbséggel elfogadták. Kaptam tehát két colossalis csattogó csókot, és elbucszítam tőlök. Öszszesámítottam, hogy mennyibe került e két csók: 3 trabukko = 21 kr, 10 rövid szívar = 20 kr, bonbons-czukor = 20 kr és készpénz detto = 20 kr, — öszszesen 81 kr. Esk egy csókra 40% kr. Potomság! mikor egy adóexecutio sokszor 10 frtba is kerül. Már pedig azt mindenki tudja, hogy egy csók többet ér 10 adóexecutionál!

gyobb részben néhány láb felső szélességgel bírtak, a magasságból 2-3 láb is hiányzott, a részüket pedig éppen szabálytalanok, s legtöbbször majdnem egészen meredek voltak.

Később, midőn a víz-bő esztendő bekövetkeztek, midőn a védettnek hitt értékek sorban elönttek, s midőn ezen katastrófák által szendergésből felrúzó társulatok újra munkájukhoz fogtak: akkor ismét hiányzott a pénz a töltések egyszerű kiépítésére. A közönség pedig tapasztalva, hogy a társulatok a töltéseket egyik évben néhány hüvellyel emelik, egy két lábbal meg is szélesítik, s a másik s harmadik évben ugyan azt teszik, e közben az árvizek többször kitérnek, az értékeket elöntik, a terv szerinti töltés méretekkel pedig ismerős nem lévén; nem-e méltán meríthette magának azon általános elterjedt vélemény: hogy hiába minden pénz áldozat és munka, hiába a töltéseknek évről évre magasítása és erősítése, mert a víz is évről évre mind magasabb és magasabbra emelkedik és a szabályozás által keskenyreszoritott szűk medrekben meg nem fér.

Pedig hát a töltések soha se voltak készen és még most sincsenek, de ezt a közönség nem tudta, nem akarta tudni, sőt ha hallotta is nem hitte; nem vette vizsgálat tárgyává, hogyan van az, hogy egy darabon kocsival is ellehet a töltésen járni, máshol meg oly keskeny, hogy rajta kétgyalogos alig térhet ki egymásnak; nem méltatta figyelmre azt sem, (például hozom fel) ha az idén Sitka-zugban vagy szigetnél az árvíz meghágtá a töltést: miért hogy esztendőre is ugyan csak azon tájékon folyt rajta keresztül. Nem gondolkodott a közönség azon, hogy hiszen talán a töltéseknek mindenütt egyforma erőseknek kellene lenni, s ha a víz évről évre emelkedik, akkor annak nem ugyan azon egy vidéken hanem máshol is keresztül kellene a töltésnek folyni.

Mindezt a közönség látta ugyan, de nem tépelődött rajta, hanem egyszerűbb volt azt mondani, hogy a víz évről évre emelkedik. S ezt annál könnyebben vehet, mert bizonyos vonalokon csak ugyan van vízemelkedés, mely azonban nem általános, s a ki a Körösök előbbi és mostani vízmozgását részletes vizsgálat tárgyává teszi az, csakhamar felfogja ismerni, hogy ez csak egyes vonalakra szorított helyi baj, de nem általános víz emelkedés.

Sokat lehet még e tárgy körül felhozni, számtalanok még azon körülmények, melyek a közönség nagy részénél a fentebbi elfogult téves nézet kifejlesztésére, mintegy jogos alapot szolgáltatni össze játszottak, mint például, némely társulatok csiga lassúsága előhaladása, minden rendszer nélküli működése, zilált pénzügyi viszonya stb. de mindezek nincsenek kapcsolatban a most szönyegen forgó élővíz-csatorna kérdéssel, és csak is azon okból, mert azoknál, kik a szabályozás lényegébe mélyebben behatóan nem akarnak, vagy nem tudnak, vagy arra alkalmuk nincsen; annyira megrogzott a fentebbi vélemény, miszerint akkor, midőn Szt. E. szaktársam által csak egy könnyeden oda vettetik, hogy a fehér-körösi töltések, a régi körösi vizek arányához voltak szabva és építve, — egy mérnök és pedig e vidéken igen szép bizalmat élvező mérnök által ily könnyeden kimondott és az uralkodó fogalmat nagyban megerősítő nyilatkozatot, némileg megvilágítani és valódi értékére levezetni; ez alkalommal is székségesnek találtam.

Ezen kitérés után vissza menve az élővíz-csatornára, Szt. E. szaktársam ismerteti azon változatos terveket melyek, ministeri meghagyás alapján, a Körös-Berettyó szab. közp. kir. mérnöki hivatal által államköltségben kidolgoztattak. Csak hogy ő elcsereéli a terveket, az elsőt mondja másodiknak és a másodikát elsőnek, s minthogy ez mással is megtörténhet, világosság kedvéért nevet adok a gyermeknek és nevezem az egyiket nyitott csatornának (II-ik terv), a másikat pedig zárt csatornának (I-ső terv), és tárgyalom őket azon sorrendben, mint Szt. E. szaktársam.

Szt. E. szaktársam ismerteti a két tervet, mindjárt utána azt mondja „mindkét terv megoldja a kérdést, azonban mindkettőnek vannak oly óriási hátrányai, hogy az egyik áldozatnak bukni kell” és első hátránynak tartja mind kettőre, hogy rendkívül sokba kerül, — szerinte 80 ezer forintba, holott az eredeti csatorna csak 20 ezer forintba jött létre.

Erre nézve megjegyzem, hogy a költségvetés 1872-ik év nyarán készült, tehát azon időben, midőn több városok és községek még az állami munkáknak kihirdetését is megtagadták azért, mert a munkák kére a nagyon hátra maradt, különben mulasztatlan mezei munkáknál szerfelett nagy szükségök volt. Tehát a költségvetés oly évben készült, midőn a munkákhoz ritka a munka árak pedig — köztudomás szerint — oly magasak voltak, hogy ugyan oly természetű földmunkát, a melyet akkor 3-4 forint kellett fizetni, 1874-ben vagy most is, egy vagy legfeljebb 1 forinttal meg lehetett s illetőleg lehet. E mellett a föld

értéke akkor sokkal magasabb volt, tehát a kisértés is tetemesen nagyobb összeget képviselt akkor, mint jelenleg.

A költségvetések nem készülhetnek más, mint azon árak szerint, melyek készítése idejök alatt divatoznak, s melyet mindenkor a községek vagy városok előjárói és hatóságai adnak ki; e szerint nagyon könnyen bekövetkezhet, hogy a költségvetések után néhány évvel véghez vitt munka, a költségvetésnél több, vagy kevesebbe kerül, amint t. i. az árak emelkedtek vagy csökkentek.

Az is természetes, hogy időközben magok a helyi viszonyok is változhatnak, főképen ha a költségvetés készítése és a tetteges munka kivétel között több évnek folynak le. Így az élővíz-csatornánál egy lényeges körülmény változott.

Sterntal varsándi birtokos, a költségvetés készítése alkalmával szóbelileg hajlandónak mutatkozott, a Csóhos-ér mentén, hol saját költségén szándékozott töltéseket építeni, az esetre, ha az érdekeltég építi fel a töltéseket, ezek helyéül és az anyag gödrök részére megkivántató földterület ingyen átengedni. Nevezett birtokos ebbeli nézete a tárgyalások közben lényegesen megváltozott, s írásban benyújtott nyilatkozatában nem csak a földterület átengedését megtagadja, hanem még pili malmát az esetben, ha a nádor-malom-csatorna víze a Csóhos-éren vezetettnek le, 150 ezer forintban kisajátíttatni kívánja. Ezen körülmény azonban akkoron nem volt elhallgatva, mindenki megolvashatja a mi-leírásban.

A megcsökkent fodorák és munka-bérek valamint a megváltozott körülmények szerint átdolgozott költségvetésekről, később kívánok szólni, itt megvilágítani akartam, mily időben és körülmények között készített az eredeti költségvetés, mely szerint a zárt csatorna (I-ső terv) 64.599 forint 48 kr., a nyitott csatorna pedig (II-ik terv) 74.406 forint 38 kr. kiadással volt előirányozva, nem pedig mint Szt. ur mondtá 90 és 80 ezer forint.

Igaz, minl a két összeg igen tekintélyes mennyiség, ámde nem mindig az a legjobb terv, a melyik legolcsóbb, s legtöbb esetben a tulságos takarékoskodással könnyen az éretik el, hogy „a fősvény többet költ” — különösen műszaki tárgyaknál nagyon könnyen beállhat az az eset, mint Szt. szaktársam által 16 ezer forint felépíteni javallott zárt rendszerű, hogy nem csak a cél dugába dől, hanem annak éppen ellenkezője éretik el.

(Folyt. köv.)

A békésmegyei régész- és művelődéstörténelmi egylet választmányi gyűlése.

(Gyula 1875. február 10.)
(Folytatás és vége.)

A felolvasások bevégezésével — s a díszes közönség eltávozta után, vette csak a tulajdonképeni választmányi gyűlés kezdetét.

Göndöcs Benedek apát s egyleti elnök urnak jelentése, részletesen adta elő az egyletnek mindazon ügyeit, melyek részint az előző választmányi gyűlésen teendőül megállapítottak, részint időközben merültek fel, — s melyek főképen a megyei muzeum gyarapodása, — s az e tárgyban tett intézkedésekről szólván, időnként lapunkban is közölve voltak. — A gyűlés általános helyesléssel vette tudomásul az elnöki jelentést; — s végül ugyancsak az apát ur által beadott indítványra határozatilag kimondá, hogy ezental a felolvasásra szánt művek, — hasonló czélu egyletek és társulatok elfogadott iromos szokásaként — mindenkor a szerző nevére rejtő jellegű levél kíséretében, idegen kézzel, tisztán leírva adassanak be az egyleti titkárhoz, ki az elnökkel együtt, a műveket egy háromtagú bizottságnak adja ki bírálatra, — mind a szerző, mind a bírálók részéről eleje vétetvén így mindennemű fészélyeztettség, és más egyéb — a helyzetből megmagyarázható nem épen kellemes mellék-állapotoknak; — jogában állván azután a szerzőnek — ha nem választmányi tag is — ilyen elfogadott művet, ön maga felolvasni. Zsilinszky Mihály ur titkári jelentése azon örvendetes tényt hozá a gyűlés tudomására, hogy ez idő szerint már több dolgozat van felolvasásra szánva — nála előre bejelentve, nevezetesen György Vilmos és Hajossy Ottó urak művei, valamint az általa tartatni szándékolt ismertetések és értékezések, a Beliczey és Justh család genealogiája és megérnyeket érdeklő előbbi történetéről.

Party Ferencz ur pénztárnoki jelentése szerint — az egyletnek ez időszert 7 alapító-, 108 rendes-, 95 pártoló-, s így összesen 210 tagja van. — Az egyletnek bevétele volt ez ideig 1635 forint 47 kr., — kiadása: 1569 forint 40 kr., tehát jelenleg 66 forint 7 kr. készpénz rendelkezik. Az oklevelek kiállítására, a muzeum átalakítására és berendezési költségei sok pénzt igényeltek, de az oklevelek váltásából 400 forint felüli összeg rendezhető, s le nem fizetett tagsági díjakban is van még kiinn egyeseknél 59 forint.

Id. Mogyorossy János tárlati igazgató urnak

jelentése, a muzeum örvendetes gyarapodását részletesen tünteté elő; — felemlítvén, hogy a muzeumnak megnyitása óta a gyűlés napjáiig összesen 297 látogatója volt.

A választmányi gyűlés az évkönyv kiadása felett is határozván, annak kiadásával az egyleti titkárt, — s az évkönyvben is helyet nyerendő muzeumi tüzetes leltár szerkesztésével Haan Lajos alelnök, — Zsilinszky Mihály titkár, — és id. Mogyorossy János tárlati igazgató urakat bízta meg.

A változatos és gazdag tárgysorozatú gyűlés 7 órakor ért véget, lelkesen éltetve az elnököt, mint kinek páratlan buzgalma, utánjárása, és lankadatlan előre látó gondosságának köszönhető főleg, hogy a művelődéstörténelmi egylet, rövid fenállása ideje óta, messze kiható működésének ily szép eredményét képes már is felmutatni.

Miskey.

A békésmegyei okszerű méhészet-egylet közgyűlése.

Gyula, 1875. február 10-én
(Folytatás és vége.)

Az elnöki jelentés egész terjedelmében helyesléssel tudomásul vétetvén, annak utolsó felhívásához képest, az egyleti titkár választása következtében, melynek eredménye lön, hogy Brózik Károly ur egyhangulag megválasztott.

Szívesen üdvözöljük új hivatalában öt kinek szakképzettsége, melynek fényes bizonyítéka, hogy jelenleg is mintegy 80 Dzierzonféle méh-családja van, buzgalma és jóakarata bizton engedik reménylenünk, miszerint a méhészet-egylet egyik főhivatalát oly egyénre bízta, ki az egylet érdekében és javára egész tehetségével működni fog, s adja isten, hogy annak sikeres eredményét is menél több alkalommal tapasztalhatassuk!

A pénztárnoki jelentés következtében, abból kitévén miszerint az egyletnek jelenleg 38 alapító-, 48 működő-, és 54 pártoló-, tehát összesen 140 tagja van. — Tagsági díjak fizetéséből bevételet 527 forint; — különféle kiadatok 68 forint 99 kr., — tehát így az egylet jelenleg 458 forint 1 kr. készpénz fölétt rendelkezik, mely összegből a békésmegyei takarékpénztárnál el van helyezve 420 forint. Tagsági díjakban kinlevő hátralék 87 forint. Az egyletnek összes tőkéje e szerint 545 forint 1 kr.

Ezek után Göndöcs Benedek apát — egyleti elnök urnak három indítványa vétetett tárgyalás alá.

Ezeknek elsőjében egy egyleti évkönyv kiadását indítványozá az apát ur, — „melyben az egylet alakulásának története, az egyleti alapszabályok, a tisztikar jelentései, a tagok névsora, az egyleti kiállítás alkalmával tartott értekezések egész terjedelmökben kinyomassanak, s ezen évkönyv, az egyleti tagok között is osztatnék ki, hogy így a tagok, a jeles értekezésekből, a különféle méh-lakok észszerűségét, és kezelési módját megismerhessék, és javokra forlíthassák.”

Az indítvány közhelyesséssel találkozá, az évkönyv szerkesztésére a titkár ur kérétt fel.

Az apát ur második indítványát egy egyleti minta méhészet felállítására tárgyában tevé, melynek helyiségül a megye tulajdonát képező, s Gyula levő ugynevezett „epreskert”-et vélte elkérendő- vagy ki haszonbérlettel és legezéltírányosabban átalakíthatónak, — a szükséges költségek fedezésére, kérvényileg megkerestetni indítványozván a földmiv. ipar és keresk. ministeriumot, hogy mint a biharmegyei gazdasági egyletnek, egy méhésztársulat felállítására, mintegy 600 forint utalványozott, — ugy egyletünknek is e czéla megfelelő államsegélyt adományozni kegyeskednék, mely államsegélyből az epreskerti helyiségben meglévő épület, mint méhésztársulat átalakíttatnék.

Harmadik indítványában végül — a Dzierzon rendszere szerint okszerű méhésztársulat megalkotásának minél szélesebb körbeni elterjesztése, s a mikénti kezelésnek gyakorlati megismerttetése czéljából, egyleti vándor-méhésztársulat alkalmazását indítványozá az apát-elnök ur, — s ennek díjazása és a szükséges költségek fedezésére, hasonlóul a földmiv. ipar és keresk. ministeriumot véleményezé kérvényileg megkeresni, hogy mint a délmagyarországi méhészet-egyletnek, ugy egyletünknek részére is, egy vándor-méhésztársulat felállítására, a szükséges állami segélyt utalványozni sziveskednék.

Ez utóbbi mindkét indítvány is örömmel fogadtatott el a közgyűlés által, mint a melyek létesítése által, az egylet virágzásának és fejlődésének legjobb korszakát érni el.

A ministeriumhoz intézendő kérvényezés idejére nézve pedig elhatározatott, hogy a jelen politikai válságos fordulatnak előlése várássék be, a midőn azután az apát ur személyesen fogná az egylet nevében, a minister urnál a szükséges lépéseket megtenni.

Ezek után a számadások megvizsgálására s a közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére Plank

Alajos és Kutschera Jakab urak felkértevé, a gyűlés esti 7 óra után véget ért.

Vajha létesülhetnének e hasznos czélu és nemes irányu egyletnek óhajtott kezdeményezései és előre haladó törekvése, hogy így — megyénk anyagi helyzetének emelésére, közreműködhetné oly mérvben, amint azt tenni óhajtja, s amint arra hivatva van.

Miskey.

Egy időszertű szó Szarvason.

Helytelenül szoktuk a szóról kicsinylőleg mondan, hogy csak szó. Ethikusabb fogalmak legében táplálkozott szellemek szentelbet a szónal nem ismernek. Bizonyos viszonyok közt férfítól kimondva, az egy alkotó vagy romboló tény horderejével bírhat: így az, melyet ezennel feljegyzek.

Mennél sötétebb és visszataszítóbb a szin, melyben a „Békés” ez évi első számai a Szarvason állítólag folyvást fenekedő osztály- és személyház üdögét festették: annál szelidebben és kellemesebben érintete a jelen voltak kedélyt az egyérműség és pártösszeolvadás ama jelenete, mely folyó február 17-iki képviselői gyűlésünkön miként varázsütésre kifejtett egy különben jelentéktelen s inkább sajnos esemény kapcsában. Ugyan is: városi pénztárunknak évek óta közbecsületben álló kezelőjét Sz. D-t az utóbbi pénztárvizsgálat alkalmából a város bírása s főjegyzője azon tapasztalták, hogy a keze alatti közpénzhez 1870 forint hozzányult, — mire szolgabíránk a feljelentet azonnal felfüggesztvén, s a hiányzó pénzt annak birtokaira jegyeztetvén, a helyettesítés tárgyában egybehitt képv. gyűlésen a megtörtént dolog felett megütődső sajnálatát a többi közt ily szóval fejezte ki: „ez emberért a jélcáros tűzbe tette volna kezét!” Félcáros mondott, nem vonatkozás nélkül a korábbról tudvalevő pártszakadásra, a mennyiben nyilvános titok, hogy ugyancsak Sz. D. egyike volt a Kollárellenes párt eszelekvő emberének. Erre, mielőtt még a kárörvendő párt-szellemnek árnyéka bárkinre arczán elvonulhatott volna, Kollár János ur felemelkedett, és a meghatott lélek hangján „nem félcáros” — ugymond — de az egész város tűzbe tette volna érte kezét, és én most is tiltakozom az ellen, hogy valaki rosz hiszemű károsítási vagy sikkasztási ténynek címzezzé ezt a szerencsétlen ballépést, melybe egy gondterhelt családfőt a jelen inséges körülmények kényszerre sodort.**)

Osztatlan öszinte fogadjisten követte ezt az adjást, miként sokáig odavolt jó ismerőst, mikor visszakérül. Ujra hallottuk benne egy felengedett józú kedélynek és nemes szívnek alaphangját, mely a szónak annyi rokonszenveséget kölcsönzött volt. Közvetlenül érezte mindenki, hogy ez tényleges kezleményezése a mérsékletnek s önuralomnak, melylyel hogy magunkban azt a bosszulihegő vadállatot — az osztály- és személygyűlölést — lánczra verjük, saját méltóságunk és a közügy együttes tekintetének tartozunk. Egy vezéri jelszó van ezzel kiadva, hogy társadalmunk s közeletünk véreből a viszály senyvét versenyezve irtjuk; örönket ne többé egymásnak kisebbitésére és keserítésére parazoljuk az egésznek romlásával, de szenteljük karöltött munkölésre egymásnak s az egésznek jóllétén. És ha a kimondott szónak jelen értelmezése részemről több mint álom, ugy az körülbelül visszaadta Szarvasot saját jobb szellemének, s vissza Kollár Jánost e város nem felének, de egészének, időszerűtlenné téve a szakadást is, mely az itteni balpárt keblében évek óta adva van. Lesz-e a szómalasztból tett és élet is? az hatatlan egyéb tényezők magatartásától is függ. De — akár így, akár úgy — én a nemes kezdemény jelen üdvözölését elmulasztani nem kívántam. Avagy ha 5 év előtt ellenkező tapasztalat miatt e sorok írójá**)

birt erkölcsi erővel a személyes legjobb viszonyt alárendelni egy magasabb emberi és polgári kötelességnek: hobbazzam-e ma a másult viszonyból fakadó érzést elnémitani ugyanazon magasabb kötelesség parancsa előtt?

T. J.

Levelezés.

Endrőd, 1875. február 12.

Tekintetes szerkesztő ur! Köszögünk minden rendű és rangu lakossága, a csángó magyarok segélyezésére rendezett bálók és lakozásban való megjelenése, részvéte s egyesek kegyes adományozása által oly mérvben emberelte meg magát, melyben a magyar hazafiasság méltón a keleti testvérekhez érvényesíti vala magát... Van szerencsém ezt alantabb részletesen és számokban kimutatni.

Mind a kath. kaszinó bálja, mind a kath.

*) E tisztán politikai nyilatkozat, mint magától éretik, Szkl. menthetlen tettet jogilag fedezni nem kívánja.
**) Ki ugyan az emberi családhatást a multban is nyitva hagyja.

széln és
nényezései
megyénk
kiköthetne
amint arra

Hiskey.

n.

őleg mon-
ak legében
al nem is-
kimondva,
rederejével

a szín,
a Szarva-
és sze-
debben és
odélyét az

jelenete,
ülésükön
ben jelen-
n. Ugyan

esülésben
vizsgálat
azon tize-
hez 1870

a feljelen-
nyzó pénz
sítés tár-
történt do-
ztily szö-
tuzbe tette

vonatkozás
kadásra, a
ancsak Sz.
eklvő em-
dö párt-
vonulhatott

a meg-
ugymond
erte kezét,
gy valaki

ténynek
helybe egy
rülmenyek
galjisten

adavolt jó
tuk benne
és szívnek

onszenves-
mindenki,
mérseklét-
nkban azt

és sze-
t méltósá-
ek tartó-
va, hogy

zaly meny-
é egymás-
aroljuk az

öltött mi-
én. És ha

részemről
adta Szar-
Kollár Já-
s, idősze-

fitteni bal-
a szó-
egyb té-
akár így,

en üdvöz-
ha 5 év

ija**) birt-
onyt alá-
köteles-
nyből fa-
abb köte-

J.

nk min-
magya-
kozásban
yes ado-
meg ma-
an a ken-

Van
ámokban

a kath.

agától ér-
m kívánja.
multban is

polgári társulatok báljai, úgy szintén az „Általános Ipartársulat” cége alatt a helybeli összes iparos ifjuság rendezőse által rendezett lakozás szépen sikerültek jövedelmileg is, minőségileg is; elmondhatom, hogy dalidóink terme *kivirult hajnalra, fehér rózsá, piros rózsá, szöke leány barna...* Dalidóink egyikének legszebb pontja volt a szünóra, melyet betöltött azon hazafias s honleányias érdekeltséggel hallgatott lelkes beszéd, melyet niszit. László István békés-szent-andrási segéd-lelkész ur, *csángó magyar* intézett, a csángó magyarok jelenlegi állapotát híven s meghatóan ecsetelve, — a jelenlévőkhez — keleti testvéreink érdekében; melynek viszhangja lelkes s tudom is én hány szoros éljenzés volt.

Hogy egy kis félreértések stb. itt is törtétek, tekintve, a kis városiasához hasonló avagy épen azonos falusi társadalmi életünket: az igen természetes, hogy gúgós, haragos szavakat is ejtettek... az is bizonyos, node nem ijedtünk ám meg, tudván Arany Jánossal, hogy a:

„Félelem a görnek itató forrása,
Azzal veri szomját, növeli ártalmát,
Mig bátor eszesség letőri a szarvát.”

Ezt csak úgy intermezzóképen irtam le.

Ezek után van szerencsém kimutatni az endrődi bálók s lakozás tiszta jövedelmét s egyesek hazafias felülfizetésit részletesen: 1) A „Kath. kaszinó” által rendezett bál tiszta jövedelme 26 frt, 2) a „Kath. polgári társulat” által rendezett két bál tiszta jövedelmének fele része 19 frt 50 kr, 3) a „Kath. kaszinó” helyiségében az „Általános ipartársulat” neve alatt az összes iparos ifjuság által rendezett lakozás tiszta jövedelmének egy harmad része 11 frt. — Felülfizettek: a „Kath. kaszinó” 5 frt, Anonimus 5 frt, egy adományozott inyenczeknek kedves étek értékesítéséből befolyt 4 frt, Salacz Imre 2 frt, N. N. 1 frt, N. N. 1 frt, Müller Károly né asszonyság 1 frt, Müller Vilma k. a. 1 frt, Salacz Imre ur által gyűjtött a polgári társulat egyik bálján: Hornok J. Mihály 30 kr, Litvák István 40 kr, Duda Imre 20 kr, Hegedűs M. János 20 kr, Timár S. János 10 kr, Hornok M. István 10 kr, Hunya J. József 20 kr, Iványi P. Imre 20 kr, Juhász György 50 kr, Hanvez K. István 10 kr, Timár S. János 10 kr, Timár M. Máté 30 kr, Paróczay Gy. Mihály 10 kr, Gyuricza K. Imre 10 kr, Katona I. János 10 kr, Timár Ist. István 20 kr, Uhrin A. Imre 10 kr, Soczó István 20 kr. — 3 frt 50 kr. Mindössze pedig: 80 frt.*)

„Isten a jó tettet jóval koronázza!” (Arany János.)
Idősb Bús Magyar.

Tót-Komlós febr. 14. 1875.)**

A dal a kedélynek zenészi nyelve, s ha ezt miveljük, az mindenesetre kedélyünkre és szívünkre is nemesítőleg hat. — Azt, a mit halhatatlan Petőfiink a virágok iránti szeretetre nézve oly jellemzőn és szépen fejezett ki: „Szerecsd a virágot és ne féltsd szívedet, ki virágot szeret, rozsz ember nem lehet” — vonatkoztatni a dalra is, mert a kedély ezen felfelé törő gyöngyét, szereti — rozsz ember nem lehet. — A dal ezen nemesítő hatásának tudatában, derék ifju tanítónk Horváth Béla ur kezelményezése s vezetése mellett községünkben is, többnyire derék iparosokból, dalegyet alakult, melynek tiszteletbeli elnökül t. Csernák Kálmán lelkész ur kértett fel, ki a bizalmas felhívásnak engedve, az elnökséget elfogadta. — Az egylet eddig 28 tagból áll, kik hetenként kétszer nyernekt oktatást.

Reméljük, hogy azon tagok, kik ez egyletbe önként léptek be s Horváth Béla ur ki az egyletet létesíté s annak vezetésére önként vállalkozott, eddig tanusított buzgalmukat ellankadni nem hagyandják; s e reményben mi az ifju egyletet szívesen üdvözöljük kebelünkben s ohajjuk hogy virágozzék az — s községünkben, — mely ugyan tőjtaju, de hazafias érzelmű, — soká de soká viszhangozzék a magyar dal!

Elemi iskoláinkban a félévi vizsgálatok f. hó 11-kén vették kezdetüket s megbízható hiteles forrásból tudomásra hozhatom, hogy azok jó eredménnyel folytak le s a tanoncok egyéb tantárgyakon kívül a magyar nyelvben is dicséretes előhaladást tanusítottak.

A téli félév folytán az egyház régi mulasztását útította helyre az által, hogy összes iskoláiba vaskályhákat állítottat. Ez intézkedés czelszerűsége különösen a zuzmarás kemény hidegben tűnik ki. Most már a kis muzsák a kályha barátságos melegénél neki hevülve tanulmányozzák a méterrendszernek előtűk szokatlan hangzásu elnevezéseit.

Komoróczy.

*) Ez összeget, mely az endrődi polgárság lelkeségéről tesz szólt tanubizonyosságot, rendeltetési helyére nt. Drusháczky Gy. lelkész ur kezibe küldöttük Bukovinába. Szerk.

**) Mult számunkból tárgyalalmaz miatt kimaradt.

Mező-Berény febr. 20-án 1875.

Körös-Ladányból, egy ottan tegnap délelőtti órákban véghez ment s nemcsak nagyszerűségénél, de egész megyénk nézve, méltán kegyeletes érzelést keltő voltánál fogva is nevezetes temetőről jöttünk meg.

A mi megyénk egyik főiri családjának, a méltóságosb. *Wenckheim nemzetség* törzsanynak, a Pozsonyban folyó hó 15-én boldogul elhunyt, néhai özv. méltóságos b. *Wenckheim József szül. b. Oreyz Terézia*, csillag keresztos hölgy ő nagyságának, koporsóba zártan leszállított hullt tetemeit, kisértük az örök nyugalom helyére, a családi sírboltba leendő letétél végett.

Leirhatatlan azon hatás, mely minden jó érzelű kebelben felébrelt annak látására, midőn az országunk koronás királya mellett miniszter, s ő felségének valóságos belső titkos tanácsosa, nagyméltóságú b. *Wenckheim Béla*, és ennek két fítestvérci, méltóságos b. *Wenckheim László és Viktor* urak, mindannyian öszebortult nagytekintetű férfiak, a drága hantokat fedő koporsónál, bánatos zokogással állottak egymás mellett.

Igen is ott állottak ők, a bánattól lesújtva, a feledhetetlen, — általok örök életre képesítettnek látszó 84 éves, páratlan jó édes anyjok holt tetemei mellett, — kit a senkit nem kimelő halál, közülök elragadott.

Itt lehetett látni az igazi, a páratlan, a mindeneket megindító, példaadó, szülői tisztelet valódiságát, egész léte voltában. Jól mondta azt ugyan is, az egyik megsebhedt szívű báró ur több, — mely részvétüket jelentők előtt: „lássák — ugymond — mi már öregkoru emberek vagyunk, és mégis árva lettünk, mert elvesztettük jó anyánkat, — azon anyát, a kihez mi egész eddigi életünk folyamán legbensőbb érzelési ragaszkodtunk.”

Az ezen gyászos temetésen jelenlevők idősb. jeinek, kegyeletes emlékezetén keresztül vorult, a dicsőült főrangú urhölgynek, azon számtalan jóteknysága, melyivel ő, az egykori hűbéres időben, mint akkori földesasszony a birtokához tartozó községekben, a volt jobbággyai iránt viseltette; a ki természetlen szükidőben, megnyitotta magtárait, hogy az inségesekek élelmet szolgáltatasson, a cholera-járvány idejében, megnyitotta pinceit” hogy a betegek részére, az orvosok által ajánlott erősítő ital bort kiszolgáltatni megrendelhesen; a kihez a szegények, az árvaok folyamodtak, mint jöltevő anyjokhoz, a ki előjárt a jöteletben, a valóságban, az Istennek tiszteletében, a bármely rendű, sorsú, becsületes embereknek megbecsülésében.

Mindezek, egy a helybeli, mint a környékbeli számos tisztelőket, az iránta háládatosságra kötelezettek, benső ösztönnel indították arra, — hogy az ő hamvadó tetemeit, könnyezve kísérjék nyugvó helyére, és hálás kebellet őrizték meg annak méltó emlékezetét, a kinek mint utolsó napjaiban jelenvöltaktól tudjuk, — bálmalatra méltó erős lelke, kilogyhatatlan emlékező tehetsége, még ekkor is — esodálkozásra gerjesztő módon nyilvánult az által is, hogy figyelmét, még a háztartás körüli legjelentéktlenebb dolog sem kerülheté ki, és nemcsak a főiri család igen számos egyes tagjaitól, de az ő iránta jóindulattal, ragaszkodással, és tisztelettel viseltetni tapasztalt minden osztály, — úgy az ottani körök — mint a békésmegyebeliokről is, — névszerint, áldás kívánattal emlékezett meg.

Midőn tehát e kitűnő, szép lelkű, magas rangú, kegyes nő elhalt, — igen természetes, ha minden ajk teljes lelkéből azt rebegi, hogy a kegyelemnek Istene, adjon lelki s testi öröt, az ő halála által mely gyászba borult, hátramaradt kedves gyermekeinek, számos unokáinak, továbbá dédunokáinak, ösunokáinak és mind a főrangú széles család összes tagjainak, e pótolhatatlan vesztésé keresztyéni megnyugvással lehető elviselésére, s az ő halhatatlan lelkének örök dicsőségét, porházának pedig esendes nyugodalmat a feltámadás nagy napjáig!

A dicsőség fedezze áldott porát,
Dicsőült lelke néhai sátorát!

Bonyhai Benjamin.

Körös-Tarcsa 1875. februar 23.

Tisztelt szerkesztő ur! E mi kis helyiségünk-
ből, — bár véleményünk szerint nem a legutolsó helyen áll e megyében, alig-alig jut el egy-egy említésre érdemes esemény híre a megyei közönség fülelhez, — annyival kevésbé terjed el szélesebb körben. Pedig történi itt is néha, a mi megérdemelné a köz-évtést.

A nyilvánosság elébe tartozó s méltó eseményen nem azt értem, mely folyó hó 16-án néh. *Skakál Lajos* halálával történt. — Az, hogy ő itt született Körös-Tarcsán; hogy később szorgalma, istentől nyert szép tehetségei kimivélése s okos használatára által feltűnő helyet vívott ki magának e megye, — sőt — mint népdal költő az egész hazza népe előtt is, hogy őt szerették, tisztelték,

becsülték nem csak szülőhelye lakói; de mások is: az nem a mi érdemiünk, hanem az övé volt. A fájdalom, hogy őt váratlanul tépte ki közülünk a halál, — az a miénk. Nem! ez sem a miénk egyedül; osztznak abban velünk számosan: ismerői, jó barátai... Kötelességemnek tekinteném az elhunytól terjedelmesebb nekrologot tártni e lap t. olvasói elé; de nem tehetem, részint, mert más tárgy nyilvánossá tevésére fogtam tollat, részint, mert biztos forrásból tudom, hogy e szomorú, de kegyeletes kötelességet illetékesebb férfi, az elhunytak egyik régibb ösmerője, barátja — tek. *Bonyhai Benjámín* ur — fogja teljesíteni.

Ez alkalommal „Olvasó-egyletünk” illetőleg annak dicséretes törekvéséről akarok röviden szólni. — Olv. „egyletünk” — mint e lap hasábjain közölve volt — egyebek közt azt a nemes célt tűzte ki maga elé, hogy időként *népszerű-felolvasásokat* fog tartani. Tartott is eidegél négyet, melyek közül kettőn t. *Fábián Gábor*, helybeli nagyobb fiiskola tanító, — a jövő 1876-ik évben már közhasználatuvá válendő „*méter-mérték*” magyarázta, — egyen, helybeli orvos, — dr. *Nyirády László* az „*emberi bőr elődi állatairól*”; egyen pedig e sorok írója a természettan köréből: „*az idő-jóslásról*” tartott felolvasást.

Legközelebbi alkalomra egyleti elnök, tiszt. *Szabó János* ur tartand értekezést, egy, a kertészet körébe vágó tárgyról „*A jök ellenségeiről*.” E kertészet körébe tartozó felolvasást szükségessé, m. e. korszerűvé teszi nálunk az, hogy az 1863-ik évben, az egyház és község által; *ja-iskolák-kert* létesítettén 12 holdnyi területen, — melyből 3 hold szőlővel van beültetve — több ezerre menő nemes esemete és oltvány növeltetett, Körös-Tarcsán a gyümölcsfa tenyésztés ez idő óta hatalmas lendületet nyert. — Dicséretére legyen mondva egy-letünk tagjainak, — szép számmal látogatják a felolvasásokat.

Az „olvasó-egylet” felolvasásairól szölván, nem mulasztatom el, — mint rokon tárgyat felemlíteni a „*tanítói-értekezleteket*,” — közlővén ennek rövid történetét.

A körös-tarcsai tanító-értekezet mult 1874-ik évi októberben alakult, s azóta minden hó első szerdáján tartott egy értekezletet, a nagyobb fiiskolában; hol a tanárok, — ha mi jöt és hasznost tapasztaltak az iskolai nevelés terén — közlik tanító társaikkal. Eddigél t. *Fábián Gábor*, nagyobb fiiskolába tanító, a *méter-mértéknek* az iskolában való előadása módjáról; *Petneházi Imre*, uj-ülési vegyes iskola tanító, a *temészetrajz tanításáról* az iskolában; végül pedig *Gerzsényi Zsigmond*, kisebb fiiskolai helyettes tanító,*) *A beszéd és értelem gyakorlatai tanítása módjáról* — tartott előadást. Elnöke a *tanítói-értekezleteknek* tiszt. *Szabó János* lelkész, jegyzője *Gerzsényi Zsigmond* h. tanító.

Még az esteli, — az az hogy az ismétlődő koláztatásról kellene szölvánom, — de mivel félek, hogy már is hosszadalmas valék: e tárgyat jövendőre tartom fen.

Zöld Mihály

ref. s. lelkész.

Nyilvános köszönet.

A békésmegyei régész- és művelődéstörténelmi egylet nevében, nem mulasztatom el hálás köszönetemet nyilvánítani, egy a „*Békés*” valamint a „*Békésmegyei Közönség*” megyei lapok derék szerkesztőinek, — kik becses lapjaikat az egylet javára díjtalanul folyóvá tenni szivesek voltak; egyletünk pártolására nézve kikérvén jóakaratajk és érdeklődéseket, valamint az egyleti ügyekre vonatkozó megjegyzéseink és véleményeink nyilvánítását, a jövöre nézve is.

Hazafias üdvözléttel maradván.
Gyulán, 1875. februar 26.

Göndöcs Benedek

apát és lelkész
egyleti elnök

Nyilvános köszönet.

A gyulai ifjuság, a f. hó 1-én rendezett jötevény czéltú táncvizgalom jövedelméből, a gyulai nőegylet részére 63 frt 50 krt volt szives adományozni, — fogadják a segélyezendő szegények nevében ezen egylet hálás köszönetét.

Németh Józsefné,

egyleti alelnökne.

Ujdonságok.

△ A rom. cath. elemi iskolák félévi vizsgálatai az elmúlt héten a legjobb sikerrel folytak le városunkban. — Évenként növekvő elismeréssel kell adoznunk tanítóink buzgalma és jóakarata iránt, — s a legszentebb érdek: a gyermekek nevelésének ily jó kezek alatti vezetése, megnyug-

*) Gerzsényi Zsigmond, — a mult évben elhalt, jeles tanító Papp Károly ur helyén működik. — Azzal méltányolván presbyteriumunk az elhunyt jó tanítónak 25 év elforgása alatt egyházközségben kifejtett pélgás igyekezetét és buzgalmat, — hogy egy évig meghagyta családját a tanítói javadalom teljes élvezésében, — mely idő alatt az özvegy tart segédet.

tató hatással lehet nem csak a legközelebről érdekelte szülőkre, hanem általában mindazokra, akik az előhaladás és közművelődésnek barátjai lévén, jól tudják, hogy ezeknek első alapja, az elemi iskolákban tétetik le. A tanítói nehéz pályának esekély jutalma ugyan az elismerés, — de jutalmazza őket, kötelességük híven teljesítésének nemes őrtudata. — A cath. hitközségnek pedig csak azt óhajtanók nagyon is érthetően megmagyarázni, hogy a méltányosságnak legkevésbé sem tesz eleget azáltal, hogy veterán tanítókat „az öreg Péter bácsi”-t még mindég tényleges hivataloskodásban hagyja, a helyett hogy őt nyugalmazva, az általa viselt terhet fiatalabb válakra tenné; kívánja azt nem csak a méltányosság, hanem a fejlődő tanügy érdeke is, melynek kívánalmait teljesíteni, 70 éven túl a legjobb akarat mellett is alig lehetséges. S a ki 52-ik éve már, hogy a tanítói pályán működik, melynek rózsái nem, — csak tövissei vannak: bizony uraim megérdemli az már, hogy hátralevő kevés napjaira azon testület gondoskodják róla, melynek 3/4-ad része jó formán az ő keze alól lépett az életbe ki.

△ A *kisorsolt* szép nagy játékt pipát gróf Wenckheim Károly ur nyerte meg „Civil” névvel, — ki azonban nem „lelkileg” vissza ajándékozta a szegény özvegynek, kinek javára kijátszottott

△ *Komlós Lajos* nyug. honv. alezredes ur, a megyei muzeumnak egy igen régi és így történelmileg érdekes olasz könyvet ajándékozott, melyben a bírodalom minden nevezetesebb váramnak, — köztök Gyulának is — téraraja és leírása meg van.

△ *Hosszabb idő óta* erős, kemény hideg idők, és pompás számtunk van, — s e tárgyban csak az lenne kívánni valónk, hogy a rendőrség, — ha lehetséges — tiltsa be, vagy pedig pénzbírsággal büntesse a rud nélküli fa-szánok használatát, mint a mely majd minden télen meghozza áldozatát; mintán az ily szánt sem hamar megállítani, sem kormányozni nem lehet, azon kis gyermek is, kit a minap említettünk hogy elűtött, mint halljuk, ezen szerencsétlenség következtében, pár napra meghalt, s ki aztán az ilyenért felelős?

— *Gyulán a sorozás* e hó 22-én a következő eredménnyel fejeztett be: hivatalból állított 12, az első korosztály létszáma 280, a második korosztályé 223, a harmadik korosztályé 168, összesen 593; — ebből besoroztatott a hadsereghez 80, a pórtartalékhoz 16, és a honvédséghez 16, összesen 112.

△ *Purcsi Miska* a csabai kitűnő czimbalmos mint értesültünk márczius 1-án átrándul városunkba „vendégzerepelni.” Kik andalító, gyönyörű játékat ismerik, s abban gyönyörködni szeretnek, azok részére hisszük, hogy e hírünk érdekes.

△ *Szántó Kornélia* urhölgyet, Szántó Alajos kir. járásbíró ur kedves leányát, a mult napokban jegyezte el egy derék fiatal mérnök — *Lázár Elemér* ur Nagyváradról. Sajnáljuk ugyan, hogy e széplelkű, kedves művelt hölgy városunkból távozni fog, de azért a legőszintebben kívánjuk, hogy boldogságuk legyen teljes zavartalan, és igen-igen hosszan tartó!

— *B.-Csabán* műkedvelő szintársulat alakult, melynek elnökül egyhangulag a lelkes dr. Molnár Antal választattott meg. A rendezőseget Fejér Béla ur, a technikai rész vezetését Launer Károly ur volt szives ellálatni, s így teljes jogunk van remélni a sikert.

— *Mult esőtörtőkön* zeneszó mellett tartá meg a b.-csabai korcsolya-egylet versenyét, mely alkalommal a hölgyvilágból többen mutatták be ügyességüket a szép számú és jökedvű közönségnek.

— *A szarvasi* férfi dalkar, Benka Gyula tanár buzgó és szakavatott vezérlete alatt, szorgalmasan képi magát az éneklés művészetében, s mint értesültünk, nemcsak a egy táncvizgalommal összekötött hangversenyt rendez valószínűleg a fiiskola dísztermében.

— *A „Békés”* K. 15-ik számában id. Mogyoróssy János, ismert megyei tudosunk édesanyja származására vonatkozólag azon érdekesen meglepő tudósítást olvassuk, hogy az a Frangepán és Zrinyi családok egyik leányutóda volt. Ez annál nevezetesebb közlemény, mert idáig a történetudomány azon téves (?) nézetben volt, — hogy az érintett családok mind fi, mind leányágón régen kihaltak. Reméljük, hogy vagy az illető újdonság vagy maga id. Mogyoróssy János ur szives lesz ezen történelmi felfedezést valamely megyei lapban kitüntetni, hogy ekképen a tudomány javára és az igen tisztelt M. család dicsőségére kiigazíttathassék azon genealogikus tévedés, melyben eddig a hazai történetbuvárok voltak.

— *A b.-csabai takarékpénztár* második üdlet évi zárszámadásai alkalmából 250 frtot adott a helybeli polgári leányiskolára.

— *A rom. kath. népiskolák* vizsgái (Csabán) a legközelebb lefolyt héten tartattak meg, és pedig amint illetékes helyről értesültünk — kitűnő eredménnyel. — A vallásközlömbőség nélkül szép számban megjelent közönség meglegedéssel és

örömmel hallgatta a gyermekeknek tót és magyar nyelven adott értelmes feleleteit, a mi természetesen az illető derék tanítók fáradhatlan munkájának az eredménye. Minél több ily derék tanítót a hazának!

+ A tarkasvárosok nem nagy szerencsével jártak, amennyiben nem találkoztak már-már veszedelmessé vált erdei vendégeinkkel. Mindazáltal nem jártak hiába: két rókat löttek farkas helyett.

— A b-csabai nöképző társulat iskolaszéke, több oldalról tett kérdésekre, tudatja a n. é. közönséggel, hogy a polgári leányiskola 1-ső és 2-ik osztályába a második félév kezdetén is, megvizsgálás után felvesz növendékeket. A felvételi vizsga f. é. március 7-én reggeli 9 órakor fog megtartatni. Bővebb értesítést ad Donner Lajos polg. leányiskolai tanár ur. Fejér Béla jegyző.

— A bekésm. gazd. egylet igazgató választmányának tagjai felkértek, hogy f. é. március 7-én vasárnap d. e. 9. órakor Csabán az egyleti ház, — számadások, mezőhegyesi szemle-jelentés és több más fontos ügyben a szokott helyen tartandó ülésre megjelenni sziveskedjenek. Az elnökség megbízásából Mokry Sámuel egyt. titkár.

— Gyomráról írják, hogy ott egy „ifjúsági olvasókör“ alakult, melynek tagjai felfogván a haladó kor követelményét, az önművelés nemes munkáját tűzték ki feladatukul. Adja isten, hogy e dicséretre méltó példa minél több követőre találjon megynék községekben!

— Lehoczy Viktor, a széles körben ismert viharos életű férfiú, ki legújában Csorváson jegyzői hivatalt viselt, mult szerdán agyonlőtte magát, a tett legközelebbi okát nem tudni.

— Bekésen a napokban tartották meg a ref. iskolákban a félévi vizsgálatokat.

+ Mult számunkból tévedésből maradt ki B. Wenckheim Béla, miniszter ur édes anyjának temetéséről szóló tudósításkunk. E mulasztást azzal üjtük helyre, hogy Bonyhai Benjamin ur tollából most hosszabb necrológot közlünk a megboldogult derék főuri nőről.

— (Beküldött). E lapok mult heti számában foglalt azon tudósítást „hogy a csabai evang. magyar iskolába 259 gyermek van főlve“ kérjük odaigazgattatni: hogy nem egy hanem két magyar iskolába, két külön tanterembe jár 259 gyermek, nevezetesen Német Lajos urhoz 125, Tyehár Károlyéba pedig 134. — Általában pedig a b-csabai ev. 15 elemi iskolába jár ez évben 982 fiú, 867 leány — 1849 tanuló. — Az öt ismételt iskolát négyszáznál több tanonc látogatja. — Az egyházi előljáróság.

— Protestálunk a „Pesther Lloyd“ szerdai esti lapjának azon híre ellen mintha a mai igen tisztelt id. Mogyoróssy János megyei múzeumi igazgatónk meghalt volna. Hála istennek és éljő egészségének örvend; nem olyan „régiség“ ő még, mint a minőknek a a hamis német lapkollega mondja. De hogy még sokáig éljen, azt velünk együtt bizonyára sok magyar ember kívánja.

— A színházról. Csabai Imre szintársulata minden előző lír nélkül, mult vasárnap előadásait megkezdte, s csótörtökig négy előadást tartott, hanem részint e rögtönös fellépés, részint a kedvezőtlen idő, vagy talán épen az általános krach miatt ez előadásokat épen nem látogató közönségünk, s így a társulat is, mint az utóbbi időkben már több, közönségünk műpártolási hajlamáról nem a legjobb véleményünk távozik. — Annyi kis ambíciója pedig lehetne Bekésmegye székvárosainak intelligens közönségének, hogy régi jó hírnevülről ne mondana le önkényt. Igaz ugyan, hogy kettőn áll a vásár, „legyenek jó színészek s pártoljuk“ ezt mondja a közönség, s talán igaza van, — csak hogy az a közönség sem áll mindig szavának, s még felelősségre sem lehet érte vonni, — mert a ki tehetné, az újságíró, kíván a vidéki, kivétel nélkül a színészekkel való „pajtáskodás“ hírében áll. E cserevege után áttérhetünk az egyes előadások szemléjére.

Vasárnap beköszöntőül „Mirabeau ifjúsága“ adattott. A czimszerepet Csabai játsza. Alakítása sok akadálylyal küzdött, de nem a legjobb sikerrel, bár egyes jeleneteiben sok értelem és hévvel mutatatta be a darab hőst, az egész Mirabeaut még sem sikerült előállítani. Varjuné-Maár Julia asszony Sophie rokonszenves szerepében a valódi érzelmeket, a megadó fájdalomat s nemes önfeláldozást oly közvetlen hatással tüntet fel, hogy e darab sikerét csaknem kizárólag az ő művészetének kell tulajdonítanunk. A mellék szereplők alig álltak meg helyeiket. Kedden a „Pók és a szegedi menyecske.“ Szerdán „Castor és Pollux“ került színpadra. Ez utóbbi czimszerepeit Keleti és Kovacs játsza, — utóbbi elég otthoniassággal. Maris szobaleányt Keletiné sok élénkséggel adta. Csótörtökön „A fiatal keresztanya.“ és „Szamaréj.“ Az első darab ismét Maár Juliáé volt, annyi pajzán kedvet, oly otthoniasságot, s épen oly kezdetleges ügyetlenséggel szomban, minőt a mellék-szereplők részéről kellett tapasztalnia, — már régen nem láttunk Gyulán. A „Szamaréj“ bevalljuk reményünkön felül sikerült, ezzel azonban nem azt akarjuk mondani, hogy

egyáltalában sikerült is. Keletiné Bodorné szerepét élénken adta s szépen is énekelt. Az igazgató 12 előadásra bérletet nyitott, s a közönséget személyesen keresi s kéri fel pártolásra, és mi hozzájárulunk, s ajánljuk közönségünk jó indulatába. Üres teremben játszani a legjobb színésznek is aligha lenne kedve.

Meghívás.

A „Sarkad-vidéki takarékpénztár-egylet“ által folyó évi március hó 8-ik napja d. e. 9 óráján a Sarkadvárosszá tanács termében tartandó **rendes évi közgyűlésre** a t. cz. részvényesek ezennel tisztelettel meghívattak; megjegyezve, miszerint a közgyűlésbeni részvétel és szavazati jognak gyakorlására megkivántatik, hogy az alapszabályok 56—58. és 59. §§-ai kívánalmainak elég tétessék, s az e végből kiküldött 3 tagú bizottság előtt a részvényes, meghatalmazások, vagy mentő okiratok bemutatassanak, a közgyűlés előtti 24 óra alatt az üzem helyiségében, azontúl pedig a közgyűlés színhelyén a megnyitásig.

N a p i r e n d:

1) Az igazgatóság 3/4 évi üzlet jelentése s az ebből folyólag felmerült újabb üzlet ágak fogantatásának jóváhagyása.

2) Az 3/4 évi mérleg s az üzlet eredmény előterjesztése, és a tiszta jövedelem feletti intézkedés.

3) Az igazgatóság lemondása folytán annak újiból, — a jövő üzlet évi számvizsgáló s hitelesítő bizottság választása, s az igazgató választmány kiegészítése, esetleg választása.

4) Az orsz. pénzintézetek congressusának felhívási s előterjesztvényei feletti végleges határozat hozatal.

5) Netaláni bejelentendő indítványok tárgyalása.

Sarkadon, az igazgató választmány 1875. február 14-én tartott üléséből.

Püspöky Alajos, igazgató.

Vegyes hírek a hazából és a nagyvilágból.

— A király egy hét óta Budapesten mult oly czébből, hogy a beállott miniszter válságnak véget vessen; de biz az nehezen megy, mert a hány államférfiut ballgat, annyi különböző nézetet tapasztal.

— Jókai Mór ünnepelt írónk a mult héten ülte 50 éves életpályájának emlékét, mely alkalmából nemcsak a főváros kitünőségei, hanem a vidék is versenyzett a hódolat és tisztelet adásá válon férfiú iránt, ki tollával oly szépen tudja kifejezni a magyar nép érzelmét.

— Bismarck híres német államkancellár sokat dolgozik; orvosai azt jövendölték neki, hogy ily szellemi erőfeszítés mellett négy év alatt el kell pusztulnia, azért barátai segédrel is gondoskodtak számára.

Irodalom és művészet.

— A „Franklin-társulat“ kiadásában legújában a következő művek jelentek meg s küldettek be megvalósított szerkesztésükhöz: „A magyar korona területén fekvő összes vasutakon érvényes új vasúti üzletszabályzat.“ (Második kiadás.) Ara 50 kr. „Egészség könyve.“ (2 kötet.) Orvosi tekintélyek nyomán írta K. Beniczky Irma. Ara a két füzetnek 80 kr. A falusi könyvtár XVI-ik füzet: „Nepszeri és a gazdaság minden ágaira vonatkozó mezei gazda naplára, az uradalmak tisztjei számára.“ Ara 50 kr. „A köztörvényhatóságok, községek és az első folyamodású bíróságok rendezésére vonatkozó törvények és királyi miniszteri rendeletek gyűjteménye;“ egybeilleszté Szenczey Gusztáv. Ara 80 kr. „A magyar esodtörvény“ módosított összeállítással és egyéb hasznos jegyzetekkel ellátva; szerkeszté Szenczey Gusztáv.

— Ugyanott megjelent: „A természet könyve“ eddig 6 füzet. — Az egész közérdeku műnek, mely 20 füzetből álland, tartalmát kőzelebb ismertetni fogjuk, ha lapunk tere engedni tudja.

— A „Vasárnapi újság“ minden eddig megjelent folyamán becses ritkaságot képeznek; — s úgy tudjuk, sokan szeretnék megszerezni a régiibb folyamokat. Teljesen ép példányokból álló folyamok Csabán méltányos áron kaphatók. Bővebb értesítést ad e lapok szerkesztője.

— A magyar tudományos akadémia aláírasi felhívást bocsátott ki egy becses könyvküldő vállalatra, melyben ezuttal a történelem, az irodalom, a jog- és államtudomány lesznek felkarolva. Ezen három sorozásból álló vállalat — külön-külön is lehet aláírni, s az aláírasi három évfolyamra kötelező. Az első sorozatból 80 ív, a második sorozatból 60 ív, a harmadikból szintén 60 ív fog 20—30 ívre terjedő kötetekben évenként megjelenni. Az első sorozat egy évfolyamát ara 4, a másodiké s harmadiké 3—3 forintban állapították meg. — Megjegyzendő, hogy a jelen vállalatba felveendő munkák nem bocsátanak könyvtárosi forgalomba, s csak az aláírók által szerkeszthetők meg. — Felhívjuk megynék tudománykedvelő közönségének figyelmét e jeles vállalatra, mely megérdemli a pártolást.

— A Thaly Kálmán által szerkesztett „Századok“ február havi füzet megjelent, melyben többek között Haan Lajos, csabai ev. lelkész jelentése is megjelent a beszercebányai és Ravandzsky levéltárak tört. adatairól.

Gazdászati ipar és kereskedelem.

Köirát

az összes törvényhatóságok, gazd. egyletek és tanintézetekhez.

Észak-Amerikában legújában több rendbeli kártékony rovarfaj terjedt el, mely rendkívüli szaporaságánál fogva a mezei, illetőleg a kert természetmennyiségét kiszámíthatatlan károkat okoz. Ezen kártékony rovarok némely faja már a continensre is átszármozott, s azoknak hazánkba is történhető becsapódásait — ha idejékorán megfe-

lő övintézkedések nem tétetnek — csaknem bizonyosnak tartható.

E rovarfajok egyike az úgynevezett colorado-burgonya-rovar (doriphora decemlineata) melynek lárvái a burgonya levelein élődnek és részint nagy mennyiségbeni fellépésük, részint hihetetlen falánkáguk következtében rövid idő alatt az egész termést tönkre tenni képesek.

Constatálva lévén, hogy ezen rovar lárvái az Észak-Amerikából jövő burgonyagumókhöz tapadtt földrészesekben is rejthetnek — utasítottam a tengerészeti hatóságot, hogy ezen szállítmányokat vagy a hajóeleségnek netalán burgonyából álló maradványait csak mosott vagy kellőleg tisztított állapotban engedjék kirakni; de egy-szersmind figyelemzetem mindazon köröket, melyek eddig-ig, kertészeti vagy iparüzleti célokból amerikai burgonyát hozattak, hogy a további beszerzést lehetőleg kerüljék, vagy esetleg szállítmányaik átvetelénél a fentebb jelzett irányban a legnagyobb óvatosságot kövessék.

Ezen veszélyes kártékonyágu rovarok másik faja az úgynevezett szilvafa-orvanyos (conotrachelus nemphar), melynek lárvái főké a csontgyümölcsfák termékeit támadják meg — és a vérteti (aphis vagy Schizoneura laugera), mely az almafát pusztítja. Ez utóbbi Amerikából már Angol, Francia- és Németországban, nevezetesen Württembergben is elterjedt.

Az osztrák orvós tartományok és hazánk a kertészet ezen feletti veszélyes ellenségeitől eddigelé meg voltak kímélve, de a jövőre nézve mindenesetre tanácsos, hogy gyümölcs-csemetéknek Amerikából és az imént felsorolt országokból való behozatala vékép beszüntetessék.

A mellékelt részletes ismertetés kőzelebbi tájékozást fog nyújtani ezen rovarok természetrajza, kártékony tulajdonságai és azon módszerek iránt, melyek előfordulható esetekben, első sorban ajánlhatók volnának.

Felhívom a törvényhatóságok, gazdasági egyletek és tanintézetek, hogy azt lehetőleg széles körben közzé tegye és egyáltalában mindent elkövessen, hogy az érdekelt közönség ezen rovarok vizsgálatán becsapódásaitól elbékíthető veszély iránt teljes mértékben felvilágosítsa legyen.

A mennyiben pedig ezen rovarok valamely faja a törvényhatóság, gazdasági egylet, és tanintézet területén mutatkozik, vagy e tekintetben csak alapos gyana is forogna fenn, felhívom a törvényhatóságok, gazd. egyletek és tanintézetek, hogy kezelelem nélkül e helyre jelentést tegyen, hogy annak folytán a megfelelő vizsgálat megindíthatassék.

Bartal.

— A b-csabai népbank hatodik évi forgalmának és mérlegének kimutatása megjelent. Közöljük belőle a főbb osztagokat. Összes forgalom volt 1870026 frt 91 kr. — mérleg és vagyon összege 460544 frt 51 kr. — nyereség száma: 62566 frt 77 kr. Részvényesek számára osztalak egy-egy részvény után 5 frt.

— A b-csabai takarékpénztár 2-ik üzletévi számadásából ezek a főösszegek: Az összes forgalom: 17-2206 frt 40 kr. — mérleg és vagyon összege: 332216 frt 58 kr. jövedelem és költség száma: 46729 frt 34 kr. Egy-egy részvény utáni osztalak 5 frt.

Az iparra nézve becses találmányról írnak a terlini lapok. Ugyanis a német fővárosban összegyűlt üveggyárosoknak egy francia új üveg találatát mutattott be, melyeket nem lehetett összetörni. Jelentének magasságról öngolyókat ejtettek rájuk, s a falhoz verték a nélkül, hogy legkisebb sérülést szenvedtek volna.

— Magyar petróleum. A földtani társulat egyik gyűlésén Gessner Sándor bányavevő kimutatta, hogy nálunk Zemplén, Ung, Bereg- és Máramaros-megyéikben őriási kőolaj kincsforrás rejlik. Bizony pedig sok okunk van kívánni, hogy a kincsforrás ne eltemetve, hanem napfényre hozza legyen, és hogy általa a hazai ipar és kereskedelem emelkedjék.

Hetiavasári tudósítás.

— Gyula, február 26. Hetiavasárunkon csakely forgalom mellett az árak következők voltak: legjobb buza 4.60, közepesre 4.30, kétszeres 3—3.30. — Arpa 2.50, zab 1.90, kukorica 2.50. Cseria 10, tölgyfa 9, szilfa 11 forint fölénként.

Orosháza, február 25. 1875. Mai hetivásárunkban a gabonának az előbbiek képest nem változtak. Emelkedő mértékű kínálat mellett a vétékdegy higgadt állapotban maradt. A vásári forgalomban nézve a penzletlenségnek lankasztó hatása általában tapasztalható. Azonban a napi-vasár idényszerű ellátásé ma is kivételt képez. — Rugott borjúk, vagy marhák a mult heti árakon vidékiekkel tal keszszéggel vasaroltának.

— Jegyzéke a b-gyulai kir. törvényszéknek f. március 1-én eloadandó büntető és március 2-án és következő napokban eloadandó polgári ügyeknek. Eloadó: Nogall László, Március 1-én. 2530. Hornok Mátys sulyos testi sértés. 2837. Kronberger Alajos és 7 társa tilos és hamis karttyajáték. 2870. Sandula Antal idegen vagyon jogtalan eladása. 2886. Subokleg Erzsébet és 4 társa nyilvános orszakosság. 2588. Marik Pál és 2 társa sulyos testi sértés. 1881. Minich Peter és társa csalás. Eloadó Huszka Mihály, Március 2-án. 11921. Méhes Lajos t. ügyész mint D. Szabó Erzsébet és Zsófia képviselőjének, özv. D. Szabó Jánosné Deák Ilona ellen atyai hagyaték 1/3 értéke kiadásának eltarése iránti pere. 77. Erdősi Samuelnek, néhai Erdősi Mihály örökesei ellen 1530 frt toke és járuléki iránti pere. 509. Hacker Jánosnak Paluska Mihály ellen 359 frt toke s járuléki iránti pere. Eloadó Teleszky Ferencz. 7176. Tóth János felperesnek Marschal János alperes elleni 420 frt és járuléki iránti pere. 8003. Kesjár János felperesnek Csisely Pál alperes elleni 1000 frt s jár. iránti pere. 8076. Id. Medvegy Jánosnak Medvegy György elleni vagyon közönség megszüntetése s járuléki. 8757. Nagy Sára és társainak N. Szilagy János ellen szelherház és illetményének kiadása iránti. 1473. Kvasz Mihály csodognyében bejelentett követelések valódisága felett ítéletek. 1815. Bokli István és nejének Vincze Mihály és neje elleni tulajdonjog megállapítása s jár. iránt.

Szerkesztői üzenetek.

E-Ladány. H. K. Tanügyi dolgozatokkal el vagyunk látva; mas közérdeku helyi közleményeket kérünk — rövid, velős előadásban.

Sz.-András. B. M. Természetes, hogy minél gyakrabban, annál jobb. A megjelenési sorrendét majd itt állapítjuk meg.

M.-Berény. B. B. Néhai Szakál L. necrológia a jövő számar marad; a nyilvános számadásnak is ott szorítunk helyet.

Békés. O. J. Áttettük a Bekésm. K. szerkesztőségéhez. Gyoma. G. Gy. Megtettem.

Szeghalom. K. K. B. Fogadják öszinte üdvözlőnként a kedves meglepetésért! — Szabad-e remélnünk máskor is hasonló?

K.-Tarcza. Z. M. Mind a régiebb mind az újabb küldeményt köszönettel vettem; amaz már régen a nyomdában várakozik, emez a mai számban jött. Külömben magánlevélben többet.

Gyula. Az ígért beszélyt várom, meglehet hogy rövid idő alatt rá kerül a sor.

HIRDETÉSEK.

Építkezési vállalat.

Békésmegyében kebelezett Orosháza községe a tulajdonához tartozó nagy vendéglőnek tervszerű átalakítására árlejtést hirdet. A község által tulajdonos Dobay János könyvnyomdájában.

előállítandó téglá mész és homokon kívül ezen építkezés költsége 26,000 frtban irányoztatott elő. Az árlejtés szóbeli uton folyó évi martius 8-án délelőtt 9 órakor a tulajdonos község tanácsstermében fog megtartatni, mire oly szakértő vállalkozók, kik bár társaságban is pénzfekvéség, vagy elfogadható kezességben 4000 frt erejéig biztosítékot nyújtani, illetőleg igazolni képesek, ezennel meghívattak. A terv a részleteket tartalmazó költségvetés valamint a vállalkozás feltételei a községnél megtekinthetők.

Orosházán február 21-én 1875.

(26) 1—1

Az előljáróság.

Hágó ménnek eladása!

DÉRCZY FERENCZ urnál N.-Kondoroson egy darab 4 éves pejszínű 16 markos, és egy drb 6 éves szintén pej 15 és fél markos, kitűnő hágó mén szabad kézből eladó. (27) 1—3

Hirdetmény.

Alőírott — ügyfeleim érdekében, tisztelettel jelenem, márc. 1. évi március 3-tól kezdve **ügyvédi irodám** megnyitottam. — Gyoma, febr. 23. 1875.

(28) 1—1

JUHÁSZ LAJOS, ügyvéd.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, miszerint egész ujonnan a legutolsó divat szerint izlételjes mindennemű kész **női-divat- s pipere-üzletemet** Masik András ur házában megnyitottam, — midőn ezt a n. é. közönség tudomására hozom, becses látogatásukat kérem. Megrendeléseket elfogadok és pontosan s legjutányosabb áron. — Tisztelettel

(24) 1—3 **Neumann Mária.**

Meghívás.

A bekésmegyei takarékpénztár részvényes tagjai folyó évi március hó 16-án reggeli 10 órakor Gyulán a takarékpénztári helyiségben tartandó **rendes évi közgyűlésre** ezennel meghívattak.

A közgyűlés tárgyai lesznek: 1) A mult évi megvizsgált számadások és mérleg alapján az osztalak, mint szintén a jötkönyv czelokra fordítandó összeg mennyiségének meghatározása. — 2) Igazgatóság és választmányi tagok megválasztása. — 3) Az igazgató választmányának több rendű javaslatai.

Kelt K.-Ladányban, febr. 26-án 1875.

(30) 1—3

B. Wenckheim László, elnök.

Tenyész bika eladás.
A bekési uradalomhoz tartozó „FÖLDVÁRI“ pusztán f. év március hó 4-én délelőtti 10 órakor 2 db négy éves, 8 db három éves és 2 db két éves tenyész magyar fajt tenyész bika nyilvános árverés útján el fog adatni. Bővebb felvilágosítás a bekési tisztartósnál nyerhető. Békés, 1875. február 12. **Wieland János** tisztartó. (22) 2—2

Alőírottnál Mezőberényben egy jó karban lévő

TEKE ASZTAL

a hozzá tartozó kellékekkel, szabad kézből eladó. — Értekezhetni, személyesen vagy levél útján a tulajdonossal.

(21) 2—3

Alt Mátyás.

Eibel János háza
B.-Gyulán
198. sz. a. 4 szoba, 2 konyha, 2 kamarával szabad kézből eladó, vagy több évekre haszonbérbe kiadó. Értekezhetni Bornhauer Antal ur vaskereskedésében Gyulán. (25) 1—2